

5. TEMATICKÝ OKRUH

Píseň jako hudební a literární útvar

(syllabus)

5.1 Problematika historická - aspekt genetický

- 5.1.1 Krystalizace písňového projevu
 - 5.1.1.1 Versus
 - 5.1.1.2 Conductus
 - 5.1.1.3 Cantio
 - 5.1.1.4 Duchovní píseň v národním jazyku

5.2 Formální struktura útvarů písňové lyriky

- 5.2.1 Aspekty historické, teoretické a terminologické
- 5.2.2 Formální struktura nápěvné složky – klasifikace nápěvných typů
(Struktura textové složky, struktura nápěvné složky – klasifikace nápěvných typů, nesymetricky členěné (prokomponované) nápěvy, symetricky členěné nápěvy, typy aditivní. Typy repetiční, barová forma)
- 5.2.3 Výkladový koncept Zdeňka Nejedlého
- 5.2.4 Výkladový koncept Friedricha Gennricha
 - 5.2.4.1 Písně litaniového typu
 - 5.2.4.2 Písně sekvencovitého typu
 - 5.2.4.3 Písně hymnového typu
 - 5.2.4.4 Písně rondelového typu
- 5.2.5 Výkladový koncept Františka Mužíka

5.3 Melodická složka písně

- 5.3.1 Základní pojmy
- 5.3.2 Tóninová struktura nápěvu
(základní pojmy, nomenklatura, mody a jejich charakteristika, identifikace modů, transpozice modů)
- 5.3.3 Rytmická struktura nápěvu
(chorální interpretace - volný rytmus, izochronní interpretace- vázaný rytmus, modální interpretace, kombinované rytmičné řady)

Literatura:

- Černý, Jaromír: Středověk (800 – 1420), in: Hudba v českých dějinách od středověku do nové doby, Editio Supraphon, Praha 1983, s. 11 - 77
- Frei, Jan: Písně Jistebnického kancionálu, *diplomová práce, FF UK, Praha 1995*
- Gennrich, Friedrich: Grundriß einer Formenlehre des mittelalterlichen Liedes als Grundlage einer musikalischen Formenlehre des Liedes, *Max Niemeyer Verlag, Halle/Saale 1932*
- Hostinský, Otakar (ed.): Jan Blahoslav a Jan Josquin. Příspěvek k dějinám české hudby a teorie umění XVI. věku, Rozpravy české akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, roč. V, tč. 1, č. 1, Praha 1896
- Hrabák, Josef: Úvod do teorie verše, SPN, Praha 1958
- Hutter, Josef: Hudební myšlení. Od pravýkřiku k vícehlasu, 2 sv., Praha 1943, 2006
- Janeček, Karel: Hudební formy, *SNKLHU, Praha 1965*
- Jiráček, Karel Boleslav: Nauka o hudebních formách, *Panton, Praha 1985*
- Konrád, Karel: Dějiny posvátného zpěvu staročeského, 2 sv., Praha 1882, 1893
- Mužík, František: -Systém rytmiky české písně 14. století, in: *Miscellanea musicologica XX, Universita Karlova, Praha 1967, s. 7 – 48.*
-Úvod do kritiky hudebního zápisu, *Acta Universitatis Carolinae 1961, Philosophica et historica 3, Universita Karlova, Praha 1961.*

- Hospodine pomiluj ny. K dějinám forem nejstarších českých písní,
in: *Miscellanea musicologica XVIII, Universita Karlova, Praha 1965*
- Christ ist erstanden – Buóh všemohúcí, in: *Miscellanea musicologica
XXI – XXIII/1970, s. 7 - 45*

Nejedlý, Zdeněk: Dějiny husitského zpěvu, 3. sv., *Nakladatelství ČSAV, Praha 1955, s. 201n*
Orel, Dobroslav: Hudební prvky svatováclavské, *Svatováclavský sborník II/3, Praha 1937,*
s. 3 - 73

Philomates, Wenceslai: *Musicorum libri quattuor - Václav Philomates: Čtyři knihy o hudbě*
(*Martin Horyna - edidit*), Koniasch Latin Press, Praha 2003

Poš, Vladimír: Nauka o hudebních formách, *SHV, Praha 1961*

Schäfer, Franz – Böse, Brigitte: *Geistliche Lieder und Gesänge in Böhmen, Böhlau Verlag,*
Köln, Wien 1988

Skuherský, František Zdeněk: *O formách hudebních, Praha 1884*

Stecker, Karel: *Hudební formy. Rozbor forem s úvahami historickými a literárními,*
Mladá Boleslav 1905

Terminologie:

verš, próza, lyrika, epika, asonance, rým, sloka, strofa, metrum, rytmus, conductus, sylabičnost, syrrytmičnost, cantio, symetrická výstavba strofy, asymetrická výstavba strofy, strofická píseň, astrofická píseň, bistrofíčnost, prokomponovaná píseň, písně litaniového typu, písně hymnového typu, písně sekvencového typu, písně rondelového typu, refrén, repetice, stupnice, tónina, modus, autentický modus, plagální modus, finála, tenor, reperkuse, ambitus, klíčování, prothus authenticus, cyklostrofa, hexachord, mutace, adice, repetice, refrén, eufonie, typy aditivní, typy repetiční, repetitio, refrén, barová forma, reprizový bar, symetrické uspořádání strofy, metabolické uspořádání strofy, laisse, Chanson de Geste, lejch, štóla, protištóla, tónina, tonus, církevní stupnice, deutherus authenticus, ambitus, transpozice modů, elevatio cantus, pentachord, tetrachord, hexachord, mutace, distinkce, plena distinctio, subtistinkce, chorální interpretace, izochronní interpretace, modální interpretace, nota ultima, modus smíšený, modus neutrální, terminace, okolek, manus Guidonis, monopodie, dipodie